

Nr 349.

Av herr **Törnkvist**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 135, med förslag till lag om fattigvården.

I § 74 av Kungl. Maj:ts proposition, 135, föreslås riksdagen till antagande bl. a. följande: »Undandraget sig någon, som intagits å anstalt eller inställt sig eller hämtats till förrättande av arbete utanför anstalt, att fullgöra anvisat arbete, eller lämnar han utan tillstånd arbetet, eller visar han tredska att efterkomma givna föreskrifter, eller gör han sig skyldig till uppförande, som strider mot sedlighet eller god ordning, äger fattigvårdsstyrelsen, där han icke är till arbete oförmögen, tilldela honom varning med erinran om den påföljd, som i 75 § omförmäles.» Den påföljd, som i 75 § omförmäles, är, att, om den felande ej låter sig rätta av i § 74 omnämnd varning, kan Konungens befallningshavande, efter utredning av ärendet, på framställning av fattigvårds- eller anstaltsstyrelse, ådöma den felande tvångsarbete under en tid av minst en månad och högst två år. Det synes som sålunda förslaget innebure, att exempelvis tredska att utföra ett visst angivet arbete skulle kunna rendera en annars oförvitlig person efter blott en varning tvångsarbete på viss tid. Redan detta förefaller mig vara en betänklig sak, synnerligast då man tager i betraktande, att kvalifikationerna hos den styrelsen satt att övervaka vidrörda stadgandes efterlevnad ofta äro av ganska mindervärdig art. De största betänkligheterna resa sig emellertid däremot, att felande kan på administrativ väg bortdömas till tvångsarbete. När nu en ny fattigvårdslag skall avlösa den gamla, vore det väl stort skäl till, att icke i den nya lagen medtogs en bestämmelse, som, frånsett att den icke kommer att kunna tillämpas i andra fall än där fattigvård enligt förslaget § 1 måste lämnas, får på grund därutav en prägel av klassbestämmelse över sig. Det administrativa förfarandet lämnar naturligtvis icke samma garanti mot godtyckligt och inkorrekt behandlingssätt, som det öppna rättsförfarandet erbjuder. Den uppfostrande betydelsen av ett sådant förfarande måste man ställa sig starkt tvivlande inför. En människa, som redan känner sig leva i starkt beroende utav straffande och hämnande krafter, betraktar en i »hemlighet» åstadkommen dom till tvångsarbete blott såsom en tids förändring av det tvångs-

läge han kommit i redan vid intagningen på anstalt. Det öppna rättsförfarandet skulle utan allt tvivel ha den betydelsen, att det, samtidigt det poängterade full rättslikhet med andra medborgare vid behandling av en mot samhället begången förseelse, riktade vederbörandes uppmärksamhet på det brott han begått. En god del av de förseelser, som det i § 74 talas om, synes under alla förhållanden icke vara av den art, att de kunna motivera rätt till att, blott efter en enkel varning, på administrativ väg döma till tvångsarbete. Det synes mig därför som att § 75 borde omarbetas så, att det administrativa domsförfarandet utmönstrades. I § 92 mom. 3 stadgas, att inom varje fattigvårdssamhälle skall fattigvårdsstyrelsen anställa behövt antal tillsyningsmän, vilka hava att anhålla bettlare och inställa dem, därest de ej på grund av föreliggande fattigvårdsbehov böra överlämnas till samhällets fattigvårdsstyrelse, till sådant förhör, som avses i 2 § 1 mom. av lagen angående lösdri- vares behandling. Det lär vara nödvändigt att på något sätt ifrån riksdagens sida förklaras, att denna bestämmelse icke får tillämpas på ett sätt, som verkar trakasserande för visserligen fattiga men oförvitliga medborgare. Vissa samhällen ha åtminstone till för ganska kort tid sedan avlönat dessa tillsyningsmän således, att ett visst belopp av fattigvårdssamhället utbetalats för varje anhållen »bettlare». Det har lett dit- hän, att en »nitisk» tillsyningsman anhållit t. ex. gamla trotjänarinnor, som viss dag i veckan enligt löfte av husmodern infunnit sig hos fam- ilj, där de förr haft plats, och mottagit olika slag av förnödenheter. Det är trakasseri som icke bör tålas.

På grund av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts pro- position, 135, måtte besluta dels sådan ändring av § 75, att den däri Konungens befallningshavande medgivna rätten att döma vissa på anstalt intagna till tvångs- arbete måtte utgå och ersättas med bestämmelse om öppet domstolsförfarande, och

dels att mom. 3 § 92 gives sådan formulering, att de av mig påpekade verkningarna omöjliggöras, eller ock — om §-ns formulering i sådant syfte ej är möjlig — riksdagen på annat sätt ger tillkänna, att tillsyningsmännens uppsikt icke gäller andra än bettlare.

Stockholm den 20 mars 1918.

Algot Törnkvist,